

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA – RENOWACJA OLTARZA GŁÓWNEGO

Lokalizacja obiektu:

Ołtarz wraz z obrazem znajduje się w Kościele pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Kowalewie Opactwie 2, 62-400 Słupca, obręb geodezyjny: Kowalewo Opactwo, gmina Słupca (wiejska). Nieruchomość ujawniona w księdze wieczystej: KN1S/00010559/4.

Realizacja przedmiotu zamówienia nastąpi w formule „zaprojektuj i wykonaj” i polegać będzie na sporządzeniu kompleksowej dokumentacji dla zadania, uzgodnionej z właściwym miejscowo Konserwatorem zabytków z uwzględnieniem wytycznych Parafii (zgodne z zakresem ujętym we wniosku o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków) oraz z uzyskaniem wszystkich wymaganych przepisami prawa zgód/pozwoleń, decyzji, opinii, uzgodnień, a następnie wykonanie prac na podstawie dokumentacji.

Dane o zabytku (ołtarz, obraz):

Ołtarz wraz z obrazem znajduje się w Kościele parafialnym p.w. Św. Ap. Piotra i Pawła, który został wzniesiony z inicjatywy Cystersów z Łądu w 1784 r. Kościół ten został odnowiony w 1862 r. Następną dużą konserwację przeprowadzono w XX wieku. W prezbiterium kościoła znajduje się przyścienny ołtarz iluzjonistyczny z 1784 roku. Na jego gzymsie wstępują putta, natomiast po bokach kolumn znajdują się figury świętych, a w zwieńczeniu ołtarza Oko Opatrzności. W centralnej części ołtarza umieszczony jest obraz Ukrzyżowanie Chrystusa z końca XVII wieku. Kompozycja obrazu zawarta jest w pionowej ramie zamkniętej od góry odcinkiem łuku. Ukrzyżowana postać Chrystusa ma rozpostarte ramiona z wyraźną muskulaturą i dłońmi przebitymi gwoździami. Głowa Chrystusa z koroną cierniową jest okolona gęstą ciemną brodą i włosami i głęboko pochylona w prawą stronę. Na klatce piersiowej, brzuchu i nogach widoczne są silne napięte mięśnie. Nogi są ugięte w kolanach, a stopy przebite gwoździami. Białe perizonium okalające biodra tworzy luźno opadający feston. Tło obrazu jest neutralne z widocznymi sylwetkami oddalonych budynków. Ściany i strop do których przylega ołtarz zostały zasłonięte listwami boazerii, najprawdopodobniej pod koniec lat 80-tych XX wieku. Boazeria całkowicie zasłania polichromię, która znajduje się na powierzchni ścian drewnianego kościoła. Polichromia ta jest zarejestrowana na archiwalnych fotografiach.

Wymiary (ołtarza, obrazu):

Iluzjonistyczny ołtarz wstępujący w prezbiterium ma wysokość 6 metrów oraz szerokość 3,3 metra. Natomiast obraz „Ukrzyżowanie”, występujący w nim centralnie w pionowej ramie zamkniętej od góry odcinkiem łuku, ma wysokość około 410 cm i szerokość 220 cm.

Opis aktualnego stanu technicznego zabytku (ołtarz, obrazu):

Na powierzchni iluzjonistycznego ołtarza wstępują liczne obszary ubytków polichromii. Obecne są również miejsca odspojen warstwy malarskiej od podłoża drewnianego ołtarza z naklejonym płótnem. Na powierzchni zachowanej polichromii obecne są przemalowania wykonane w trakcie wcześniejszych konserwacji. Warstwa malarska jest krucha i lokalnie pozbawiana spoiwa, ponieważ lokalnie pudruje się. Na powierzchni wstępują plamy zabrudzeń oraz kurz.

Płótno obrazu „Ukrzyżowanie” wyraźnie odkształciło się pod wpływem działania sił grawitacyjnych. Na skutek ich oddziaływania powstały liczne odkształcenia pod postacią fałd. Obraz pokryty jest warstwą pociemniałego werniksu, który fałszuje i osłabia zarysy pierwotnej kompozycji. Widoczne są miejsca wstępowań przemalowań, które zniekształcają odbiór estetyczny obrazu. Oryginalna, krucha warstwa malarska jest lokalnie odspojona od podłoża płóciennego. Wytrzymałość płótna podobrazia jest znacznie osłabiona poprzez powstanie hydroksycelulozy i hydrocelulozy na skutek procesów

starzeniowych. Na ramie obrazu wstępują lokalne spękania i odspojenia polichromii. Na powierzchni opracowania malarskiego wstępują również przemalowania oraz warstwa zabrudzeń.

Zakres prac (ołtarz, obraz):

Celem prac konserwatorskich jest zatrzymanie procesu destrukcji i przywrócenie polichromii ołtarza, ścian do niego przylegających oraz warstwie malarskiej obrazu „Ukrzyżowanie” pełni walorów artystycznych, historycznych i dekoracyjnych, poprzez wykonanie zabiegów konserwatorskich i restauratorskich jak i prac rekonstrukcyjnych.

Ołtarz iluzjonistyczny oraz osadzona w nim rama obrazu:

1. Dezynfekcja i dezynsekcja,
2. Konsolidacja i podklejenie warstwy malarskiej,
3. Podklejenie odspojień płótna naklejonego na podłoże drewniane,
4. Demontaż odspojonych desek podłoże,
5. Usunięcie pociemniałych werniksów i przemalowań,
6. Lokalna impregnacja osłabionej struktury desek,
7. Uzupelnienie ubytków podłoża drewnianego,
8. Nałożenie werniksu retuszerskiego,
9. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej,
10. Nałożenie werniksu końcowego,
11. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej

Obraz „Ukrzyżowanie” z pola głównego ołtarza głównego:

1. Oczyszczenie odwrocza obrazu,
2. Rozciąganie podobrazie na krosnach w celu likwidacji spękań i wyprostowania płótna,
3. Lokalne podklejenie odspojień warstwy malarskiej,
4. Oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń powierzchniowych,
5. Usunięcie pociemniałego werniksu,
6. Usunięcie retuszy i przemalowań,
7. Usunięcie wtórnych i źle opracowanych kitów,
8. Uzupelnienie ubytków warstwy zaprawy oraz opracowanie powierzchni kitów,
9. Konsolidacja warstwy malarskiej wraz z zaprawą,
10. Opcjonalnie dublaż obrazu – wyłącznie po akceptacji organu ochrony zabytków,
11. Nabicie obrazu na nowe krosna,
12. Nałożenie werniksu retuszerskiego,
13. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej,
14. Nałożenie werniksu końcowego
15. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej

Otoczenie ołtarza:

1. Demontaż listew boazerii ze ścian przylegających do ołtarza (ściana wschodnia i strop).
2. Wykonanie prostokątnych odkrywek w boazerii na ścianach i stropie prezbiterium.
3. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i opisowej, ilustrującej stan zachowania.
4. Konsolidacja i podklejenie warstwy malarskiej,
5. Opcjonalnie usunięcie przemaalowań,
6. Lokalna impregnacja osłabionej struktury desek,
7. Opcjonalnie uzupełnienie ubytków podłoża drewnianego,
8. Nałożenie werniksu retuszerskiego,
9. Uzupełnienie ubytków warstwy malarskiej,
10. Lokalne rekonstrukcje warstwy malarskiej,
11. Nałożenie werniksu końcowego,
12. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

Miejsce wykonania zamówienia:

Kościół pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Kowalewie Opactwie 2, 62-400 Słupca. Zdemontowane elementy ołtarza oraz obraz będą konserwowane w pracowni konserwatorskiej.

Inne informacje:

Wykonanie odkrywek warstwy malarskiej wstępującej pod boazerią oraz warstwy malarskiej zamalowanej szarą farbą we wnętrzu kościoła pozwoli na dokładne rozpoznanie i stwierdzenie obecności pierwotnej XVIII-wiecznej polichromii oraz określenie jej kolorystyki. Analiza pobranych próbek do badań mikrochemicznych i instrumentalnych (spektroskopowych) umożliwi precyzyjne określenie składu chemicznego oryginalnej warstwy malarskiej pokrywającej ściany kościoła. Badania umożliwią identyfikację pigmentów, barwników organicznych oraz spoiw. Ponadto na przekrojach poprzecznych próbek zostaną określone stratygrafie polichromii. Informacje te umożliwią opracowanie szczegółowego programu prac konserwatorskich i restauratorskich oraz kosztorysu prac konserwatorsko-restauratorskich polichromii obecnych na powierzchni ścian we wnętrzu kościoła.

Wszelkie użyte w opisie przedmiotu zamówienia bezpośrednie wskazania danego producenta lub dostawcy, konkretnej marki oraz nazwy własnej poszczególnych producentów, nazwy określonego wyrobu lub źródła lub znaku towarowego, patentu, rodzaju lub specyficzne pochodzenie zostały użyte pomocniczo i nie stanowią wskazania obowiązku ich stosowania w ofercie. Zamawiający dopuszcza, w każdym aspekcie zamówienia, zastosowanie rozwiązań równoważnych lub lepszych od wskazanych pod warunkiem, że ich zastosowanie nie będzie prowadzić do pogorszenia wskazanych parametrów technicznych, funkcjonalnych i jakościowych. Udowodnienie, że oferowane rozwiązanie jest równoważnościowe lub lepsze od wymaganego, leży po stronie oferenta.

W trakcie realizacji niniejszego zadania Wykonawca zapewni nadzór autorski nad realizowanymi pracami.

